

A film

Felelős szerkesztő:
ANTAL JÓZSEF

METRO-HÉT a bemutató mozikban:



**egyetlen idei
filmje**

**Metro-Scala
Filmpalota:**

A SZINES FÁTYOL



**Rádus
filmszínház: AHOL TILOS A SZERELEM**

**Palace
filmszínház: GYLKOSSÁG A SZALONKOCSIBAN**

**Omnia
mozgósínház: A VIG ÖZVEGY**



METRO-GOLDWYN-MAYER
DISTR. CORP.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELETE R. T.

A Phöbus Film 3 nagy sikere

M O S Z K V A I É J S Z A K Á K

ANNABELLA, HARRY BAUR

Megjelent:

Royal Apollo, Casino és City

Magas iskola

**RUDOLF FORSTER, ANGELA SALOKER,
HANS MOSER**

MEGJELENT A FORUMBAN

Tarzan a félelmetes

A „Tarzan“ regények világhírű szerzőjének új filmtörténete. — Főszerepben:

BUSTER CRABBE

Megjelent április 9 én a

PALACE-BAN

Phöbus

Filmforgalmi és Filmkereskedelmi Rt.

VII. Erzsébet körút 8. Telefon: 31-5-62.

A FILM

A MAGYAR MOZI ÉS FILMSZAKMA LAPJA
SZERKESZTI: SOMLÓ IMRE

II. évfolyam.

1935. április hó.

Winter Sándor nyilatkozik

Végre hazajött *Winter* Sándor!

Hazajött, hogy a „*City*” filmvállalat gazdátlanul hagyott csónakját, — amely hosszú és izgalmas heteken keresztül a likvidáció, kényszeregyezés és a csőd *Skilla* és *Karibdise* között hányódik — a kibontakozás révébe kormányozza.

De a „*City*” optimistái által *erőskezűnek* tartott kormányos mindössze csalódást okozott csak, kiábrándulást hozott magával és ígéreteket rázott ki reményteljes hatheti külföldi körútja dacára is üresen maradt tarsolyából.

Bennünket azonban a *pozitívumok* érdekelnek!

Pozitívumok kellene a hitelezők követeléseinek kiegyenlítésére, nem keserves sirámok, szívpuhító jeremiádák arról, hogy *Winter* Sándor és vállalata a magyar filmgyártás minden áldozatra érdemes oltárán, báránként hajtotta fejét a tönk bárdja alá, mert bár sok igazságos panaszt rejtenek magukban ezek a napisajtónak tett kijelentések, mi

nem hisszük, nem tudjuk és nem akarjuk elhinni, hogy *Winter* Sándor, az arbitrázs *Napóleon*, a tőzsdés és bankár filmüzleteken és filmgyártáson vesztette el azt az óriási vagyont, amelyről legendák keringtek az egész szakmában.

Vitán felül áll, hogy *Winter* Sándornak a magyar filmszakmába való bekapcsolódása nem a legszerencsésebb körlmények között történt; tagadhatatlan, hogy vezérkarát nem a legjobban választotta meg, de ez nem is involválja azt, hogy most, baj esetén, általánostítsa és megtámadja a magyar filmszakembereknek külföldön is elismert képességeit.

Jelentékenyen nagyobb vállalkozások omlottak össze, hatalmasabb és konzervatívabb vagyonok semmisültek meg a gazdasági dekonjunktura idején, mint *Winter* Sándor egymillió pengője, de a nagy „*vezérigazgatók*” egyike sem *alkalmazottait*, *munkatársait* okolta a balsikerért. Ez valami új előttünk eddig ismeretlen formája a felelősség elhárításának.

A „*Pesti Napló*” vasárnapi számában nyilatkozik vállalatának összeomlása okairól Winter Sándor. Hosszú hasábokon keresztül sajnálatolja magát a *Kísértetek vonatától* — a *Bal im Savoy-ig*. És ebből az igen aktuális interjúból kizárólag azt olvashatja ki az egész közvélemény,

hogy a magyar filmszakma Winter Sándor köré csoportosult élgár-gájának tehetetlensége juttatta a City-t a csőd szélére.

Igen elítélendő Winter Sándor részéről a napisajtónak ilyen való informálása, már csak azért is, mert megnehezíti ezzel azoknak a jövőbeni munkáját, akik *távollétében* szívós energiájukkal és — tessék elhinni nekünk — *hozzáértéssel* próbálták megmenteni a még megmenthetőt.

Fölényes kijelentését szószerint idézzük: „*csak magyar filmet gyártani nem szabad, egyes sikereken felbuzdulva még akadnak vállalkozók, akik magyar filmeket hajlandók készíteni, de szerintem ez az utolsó szezon*”.

Válaszul erre a nagyhangú kijelentésre példának állítjuk a *Meseautó*, *Az új rokon*, az *Emmy*, *Iglói diákok*, *Köszönöm, hogy elgázolt* és az *Ez a villa eladó* „üzleti” sikereit, akiknek producerei szívesen gyártanak a jövőben is magyar filmeket és egész biztos nem fognak tönkremenni rajta, mert sem *Vitéznének*, sem *Pless Ferencnek* nincsenek arbitrázs üzletei, csak szolid filmkölcsönzéssel foglalkoznak, amelyen egy vagy több *milliót* elveszíteni még a legvadabb dekonjunkturában sem lehetett.

Elítélendő Winter Sándor, nyilatkozata, amely mindenért a szakmát okolja; meggondolatlanul visszariasztja ezzel azokat a komoly tőkéket, amelyek bíznak a magyar filmgyártás jövőbeni rentabilitásában.

Azaz... dehogy is riasztja vissza, hiszen Winter Sándor kedden újból nyilatkozott. Itt már higgadtabban és fegyelmezetten mérlegeli a helyzetet, mentegeti munkatársait és a City válságának főokául azt állapítja meg, hogy *tőzsdei mentalitást hozott a filmszakmába*.

Talán túlsokat, és ez volt a baj!

Vasárnapi nyilatkozata szerint jövőbeni elhelyezkedését a bankszakmában gondolja megtalálni, *kedden* már az egyik amerikai filmgyár képviselőjének megtartásáról külföldiek itteni filmgyártásába való bekapcsolódásáról tervezget.

Érthetetlen előttünk az egész; két nap alatt ennyi változás történhetett a filmszakmában, hogy Winter Sándor revidiálva álláspontját kitart mellette? Lehet, nem vitatjuk!

Mindenkor elimertük nagyvonalú koncepcióját, amellyel a Szabadság-térről átköltözött az Erzsébet körúti „Filmház”-ba, de nem vágthatjuk szó nélkül zsebre azokat a teljesen súlytalan és mégis bántó nyilatkozatot, amelyet meggondolatlan elkeseredésben tett Winter Sándor.

Feltétlen meggyőződésünk, hogy a „City rt” válságának igazi okát nem a magyar filmgyártás rentabilitási problémájának való megvilágításánál kell megtalálnunk, hanem azoknak a bankári ügyletek megkötése körül kell keresnünk, amelyek a Tükörcsúti irodában bonyolítottak le, mert a tőzsdei és bankári spekulációk terhét, még a magyar filmszakma legsikeresebb üzleti eredményei sem tudják *aktívvá* változtatni.

A legragyogóbb magyar vígjáték:

Ez a villa eladó!

Irták: **Vadnai László és Cziffra Géza**

Zenét szerzte: **Gyöngy Pál.** — Versek: **Harmath Imre**

Főszereplők: **Csikós Rózsi, Turay**

Ida, Verebes Ernő, Kabos Gyula,

Gózon Gyula, Somló István, Berky

Lili, Réthy Annie, Pethes, Keleti,

Pártos és Bilicsi Tivadar

Rendezte: **Cziffra Géza**

Énekel: **Sebő Miklós**

Megjelenik a **DÉCSI-KAMARÁBAN**

CINEMA FILM, VII., Erzsébet-körút 8.

Telefon: 375-70.

Felhívás

a budapesti mozgóképszínház tulajdonosokhoz

A Magyar Mozgóképzem-Engedélyesek Országos Egyesületének választmánya az Országos Magyar Mozgóképipari Egyesület indítványára határozati-
lag kimondotta, hogy a budapesti mozgóképszínházakban a jövőben a pendlize-
sekhez drótorsók és olyan orsók, amelyek hibásak, nem használhatók.

Erre a körülményre azzal hívjuk fel a budapesti mozgóképszínházak tu-
lajdonosait, hogy ilyen orsók alkalmazását mellőzzék, mert az ilyen orsók alkal-
mazása a Tilalmi Bizottság intézkedését vonja maga után.

Budapest, 1935. március 12.-én.

A Magyar Mozgóképzem-engedélyesek
Országos Egyesülete.

Az Országos Magyar Mozgóképipari
Egyesület.

A „Harmónia” forgatja idén az első magyar filmet

Pless Ferenc „Harmónia” filmvállalata volt az idei szezonban az első, amelyik „Az új rokon” filmváltozatának bemutatásával a magyar filmgyártás felől táplált bizonytalan véleményeket eloszlatta, bizonyítva, hogy igenis lehet hozzáértéssel „jó” magyar filmet gyártani. „Az új rokon” közönségsikere százszázalékosan igazolta a magyar filmgyártás létjogosultságát.

A „Harmónia” filmvállalat lesz újból az első, amelyik a jövő évi magyar filmek gyártását megkezdi. Április végén vonul a műterembe, ahol Vadnai László scenáriumát: „A csunya lány”-t kezdik forgatni. A nagy-sikerű operett filmre való átültetése szerencsés gondolat volt, mulatságosabb témát, a mai időknek megfelelőbb történetet nem igen lehetett volna találni. A film zenéjét Márkus Alfréd szerezte, rendezője pedig Gál Béla lesz, akinek filmszerű ötleteit, elgondolásait rendezői sikersorozata garantálja. „A csunya lány” szereplői a magyar hangosfilmgyártás leg-

nevesebb művészeiből kerülnek ki. A címszereplővel — akinek személye nagy meglepetés lesz — most folynak a tárgyalások.

A „Harmónia” filmvállalat erősen dolgozik az új szezon előkészítésén. Megjelenései között reprezentáns helyet foglal el Gustav Fröhlich új filmje: a *Carnevalsnacht*, amely a sztratoszférarepülés problémájával foglalkozó nizzai történetet visz a vászonra.

Ugyancsak a *Harmonia* jelenti meg Eggertl Mártnak a Bellini jubileumra angol és olasz verzióban készült hatalmas filmjét a „*Casta Divát*”, amelyet a bemutatót megelőzően Mussolini is megtekintett és legnagyobb elismerését fejezte ki a látottak felett.

Szakértelemről, áldozatkészségről tanúskodó beszerzések ezek; a *Harmónia* külföldi anyaga magában véve is komoly érték, amelyeket nem kell nyugös sallangként aggatni a jó üzletet jelentő magyar film nyakába.

Nyilatkozat

A szakma jelenlegi helyzete, valamint az a régi kapcsolat, amely közöttünk fönnállott, készített bennünket arra, hogy a tévedésekből előállott, egymás ellen indított sajtókampányt közösen likvidáljuk. Meggyőződésünk, hogy a szakmára is kiható politikai események, a szaklapok összetartását is maguk után kell, hogy vonják, s éppen ezért a fent említett okok miatt a megjelent cikkekért együttes sajnálkozásunkat fejezzük ki. A vonatkozó sajtóper egyidejű beszüntetése mellett, jelen nyilatkozatainkat lapjainkban közzétesszük.

Antal József s. k.,

Zsolnai László s. k.

A „FILM” mindenről tájékoztat

A műsorkötők nem kaphatnak jutalékot

A szakma egyik legrégebbi rákfenéje volt a műsorkötők, azaz a vidéki mozgóképszínházak megbízottjainak jutalék-ügye. A múltban többször foglalkozott ezzel a kérdéssel az OMME választmánya anélkül, hogy e téren rendet tudott volna teremteni. Most azután az OMME átirata alapján a két szakma monopóliumbizottsága érdembeli elintézés végett a paritásos tilalmi bizottsághoz tette át azt.

A tilalmi bizottság folyó hó 5.-én tartott ülésén foglalkozott ezzel és úgy határozott, hogy *a műsorkötők működésükért semmiféle formában és semmiféle címen a kölcsönvállalatóktól jutalékot nem kaphatnak*. Ha bejelentés alapján ilyen eset a bizottság tudomására jutna, úgy az illető filmvállalat ellen megindul az eljárás és a bizottság az ügy súlyosságához képest fog eljárni.

A bizottság fenti határozata azt jelenti, hogy a műsorkötők működésüket továbbra is folytathatják a mozgószínházuktól nyert megbízatásuk alapján, de azért csak *megbízójuk* honorálhatja őket.

Felesleges hangsúlyoznunk azt, mennyire fontos ezen határozat és mennyire dicséretet érdemel a tilalmi bizottság, hogy erős kézzel merészelt belenyulni e kérdés elintézésébe és abban végre rendet teremtett.

Nem hisszük, hogy egy filmvállalat is akadjon, amely ezen határozat ellen vétene és kockára tegye, hogy a bizottság ellene filmszállítási tilalmat rendeljen el.



**Fizessen elő
A FILM-re!**



A nagy szerelem filmje!

REGINE

Gottfried Keller regénye.

Főszereplők:

Luise Ulrich

Adolf Wohlbrück

Olga Tschechowa

H. A. Schlettow

Megjelent április 3-án

Décsi Kamara

Libertiny-film

VIII., Népszínház-utca 13. sz.

Halotta már . . . ?

Güttler Antal, a szakma ismert, régi és kedvelt tagja, barátságos úton megvált a City Film Rt.-től és a Warner Bros. First National & Vitaphone magyarországi képviselőjének kötelékébe lépett. Güttler Antal ezúton is kéri régi üzletfeleinek további szíves támogatását és barátságát.

Anglia a filmvállalkozások közép-pontja. Az elmúlt esztendőben 259 új filmvállalat alakult Angliában, amelyek együttesen 2 millió font sterling alapítókét képviselnek. Goldolkozóba ejtő adat ez, különösen Amerika számára.

Engel Fülöp a City Film Rt. igazgatója megbízást kapott az United Artists észéről, hogy az idei szezonban megjelent filmjeit, amelyeket igényjogi perében a City-től visszaszerzett, forgalomba hozza. Az United Artists az idei szezonban eddig meg nem jelent és a jövő szezonra forgalomba jövő filmanyagának hasznosítása tekintetében döntés még nem történt. Ugyanez vonatkozik a London Film anyagára is.

Cecil de Mille rendezésében filmre viszik a kereszties hadjáratok történetét. A monumentális film előkészületei befejeződtek és annak forgatását április elején már meg is kezdik.

Glenczer László a Kristály mozgó üzletvezetője állásától megvált és az Elbert és Társa nyomdai cég helyi képviselőjét átvette.

Ausztriában ismét bevezetik a filmcenzurát. *Bécsből írják:* A magistrátus elhatározta, hogy a filmcenzurát újból bevezeti. Bécs példáját rövidesen követni fogják a többi osztrák tartományok is, úgy hogy a filmek előzetes cenzuráját valószínűleg még április folyamán egész Ausztriában újból bevezetik.

Nemzetközi filmügyi kongresszus Berlinben

Április 25 és május elseje között Berlinben nemzetközi filmügyi kongresszus lesz, amelyen Európa és a tengerentúli államok majdnem valamennyi filmgyártással és filmértékcsökkentéssel foglalkozó csoportja és szervezete résztvesz. A birodalmi vasút a kongresszus minden külföldi résztvevőjének, aki legalább egy hétig tartózkodik Németországban, 60 százalékos menetdíjkezdvezményt nyújt.

Mademosielle Cinema

Páris újdonsága: az évenkénti *Miss Cinema* választás, amely a filmszínésznők utánpótlásának aggasztó kérdését (?) van hivatva enyhíteni. A választáson — amelyet a filmérdekeltségek rendeznek és szerveznek meg — kizárólag kezdők startolhatnak.

Az első választást — szigorú szakemberekből álló jury előtt — a napokban tartották meg. Gondos választás, nehéz küzdelem után *Liliane Gauthier* egy fiatal, szőke nőggy lett a győztes és első díjként a legnagyobb filmgyártó cégek egy kétől kapott szerződést.

Megállapítható, hogy a választás ötletét prominens üzleti érdekek termelték ki. Természetesen hangosfilmet is készítettek a „nagy küzdelemről”, amely külön üzletnek sem megvetendő eredményt jelentett a párisi mozisok számára.

Váci Dezső kollégánk, a Warner Bros dramaturgjának édesatyja néhány heti szenvedés után elhunyt. Az egész szakma részvéte kereste fel Váci Dezsőt, mély gyászában.

Römiparti a Filmklubban

(Egy árva kibicé sirámai)

Az a fanyar humor, amely a magyar filmszakmában a gyenge üzletmenet ellenére is kitermelődött, legfeljebb a *Filmklub* dühöngőjében, a römiasztal mellett lop egy gyomor-bajos mosolyt a pénztelen kibicék és a kevésbé pénzü játékosság arcára. Hol van ma már a régi kedély, a szívbőljövő, igazi nevetés? — Elvitte a meseautó! (A meseautó, amely rohanó száguldásában még máig sem ért a másodhetesek portájára!) Itt azután elsimulnak az összes ellentétek; mozis, kölcsönző egyet akar: nyerni! Ha tud. No, de azért van a kabala, hogy segítsen, ha lehet. (Szakértők szerint a jó kabala többet ér minden körömlaknál, ajakrúzsál.)

Kiküldött munkatársunknak, (ez úgy értendő, hogy a kártyaszobából küldték ki, mert dohányzási módja nem fedte teljes egészében mindazokat a követelményeket, amelyek a Révai-lexikon „ószondús” címszavában fellelhet az oknyomozó történész) tehát ismétlem, kiküldött munkatársunknak alkalma nyílt egy ilyen partit *észrevétlen* végig kibicélnie és az alábbiakban adja megfigyeléseit, amelyre esetleg orvosszakértőknek közeljövőben a *bistos* diagnózis megállapításánál feltétlen szükségük lehet.

Ime:

Négyen ülnek az asztal mellett játékosok és pedig:

I. A szakma egy kicsi, de fürge tagja, aki a hindu nacionalista mozgalom vezéralakjának nevével illet mindenki. Nem azért, mintha ő is számottevő vezéralak lenne, valószínűen azért, mert semmi hasonlóság nincs közöttük. Kórtünete: ha duplikátot húz, a zsebében lévő sár-

garézcsepengetyűt duhajan megrázza. Ez a csönd, de nem a többi játékosok tájékoztatásának rovására történik.

II. Egy régi vállalat ifjú igazgatója, akit lapunk barátja névvel becézünk. Rögeszméje mindössze annyi, hogy néha-néha az alábbiakhoz hasonló versikéket koloraturáz partnerei fülébe:

„*Aszpirint használjon, hogyha
fáj a feje,
Ezt üzeni Önnek: Schwartz
Samu és neje*”

Versikéivel nem költői mivoltát akarja kidomborítani, hanem a bekövetkező tragédiát: a *handrömit*.

III. A harmadik játékos egy helyettes vicclapszerkesztő, aki játék közben olyan komoly, mint egy vakbélgyulladás és olyan fanyar, mint *Keserű Jóska* a bakonyi haramia. Átlagosan naponta kétszer csinál botrányt a kibicéi miatt és amikor e sorok írója a nagy költő örökbecsű sorait idézve fordul felé: „Miért e zaj, kívánod eskümet?” — tajtékzó dühében vizes poharat ragad, (a földvonzóerejének törvényét akarja megdönteni azzal, vagy talán tényleg haragszik?)

IV. A negyedik játékosról, sajnos nem írhatok, illetve nem merek semmi epészet írni, mert mindig jókor folyósított előlegeim foroghatnak kockán, egy esetleges felmondólevélről nem is beszélve.

Állítólag én vagyok a „*Leó*”-ja és hacsak belenézek a lapjaiba, lefagy a szalmakalap a zsókerek fejéről.

Ezt a négyesfogatot veszi körül a legválogatottabb kibicék serege: a *nagy dramaturg*, aki segédrendezői multamból állandóan valami kötél-

históriát ráncigál elő a feledés homályából, a *nyugodt* szemlélő, aki nem törődik azzal, ha a játékos tisztes egymásután mind a tizenmégyp lapját felírja, az *izgatott* mozis, aki a lapot kikapja a játékos kezéből, ha elpancsol valamit és a többi direktorok...

És ezek nap-nap után katonai pontossággal jelennek meg a háromórás névsorolvasásnál, csak én vagyok az egyedüli vesztes a teremtésben, mert még akkor sem szabad a közelükbe

kerülnöm, ha szivarral a számban dokumentálom anyagi formaváltozómat.

Egyetlen vágyam, hogy én is ott ülhessek a *nagy rómisők* közelében és ezért ezúton fordulok hozzájuk azzal a tiszteletteljes kérelemmel, tekintsenek el az eddigiektől és kegyelmezzenek meg nyomorúságomnak, mert *Móricz* Zsigmondnak igaza van: Nem élhetek muzsikaszó... illetve kibicelés nélkül...

(pipás)

Egy új magyar sztár első filmje

Simó Margit a „Cigányvér“-ben

A magyar filmművészet és a magyar vonatkozású filmtémák mindenkor érdekelték a külföldet, különösen a *németeket*. Nem tartozott a különösebb szakmai események közé, hogy a német fimgyártók és rendezők Budapestre rándultak valamilyen filmjükhöz megfelelő szereplőt szerződtetni.

Az egyik ilyen felfedező kirándulás alkalmával fedezte fel Charles Klein az ismert filmrendező Simó Margitot, aki az egyik budapesti dancing énekes táncosnője volt. A sikeres próbafelvételek után azonnal szerződtette és irattak számára egy magyar vonatkozású filmet, melynek főszereplői egy cigánytáncosleány és egy cigányprimás. A főszereplő Simó Margit fekete szépsége, tüzes tánca és szilaj temperamentuma nagyszerűen érvényesül ebben az első filmjében, amelynek címe:

„Cigányvér” és az ABC filmgyár produkciójában készült el.

A magyar filmcsillag mindjárt az első alkalommal ragyogó színészi társaság középpontjába került, amennyiben a többi vezetőszerepeket Adele Sandrock, Georg Alexander, Ralph Arthur Roberts, Eric Ode és Gritt Haid játsszák. Pompás helyzetkomikai bonyodalmak váltakoznak a filmen, amelynek nagyszabású sí-jelenetei is vannak. (A sífelvételek a *kitzbüheli hómezőkön, az úgynevezett síparadicsomban készültek, ott, ahol a velszi herceg is sportolt a tél folyamán.*)

A „Cigányvér” magyaros zenéjével, magyar sztárjaival, ragyogó együttesével külföldi bemutatón mindenhol nagy sikert aratott és a pesti premierjétől is nagy sikert remélnek. Ugy tudjuk, hogy a filmet husvétkor, ünnepi műsorként mutatja be az *Ufa* az Urániában.

Mi az igazság a „Hruska“ ügyben

A szakmában általános feltűnést keltett az a cikksorozat amely egy napilapban lát napvilágot és egy felirattalálománnyal kapcsolatban kedvezőtlen színben tünteti fel a piac két ismert cégét a **Kovács és Faludi**, valamint a **Dyatip** laboratóriumokat. A cikkek főként a laikus közönség körében való hangulatkeltésre alkalmasak, mivel a filmszakma tagjai ismerik az abban foglaltak lényegét és tisztában vannak tendenciájával. „A Film”-re hárul a feladat, hogy a való igazságot feltárja a szakma előtt és az alábbiakban számol be a nem mindennapi érdekességű ügyről.

Köztudomású tény, hogy a **Kovács és Faludi**-laboratórium vezetősége a filmgyártás és a technika tökéletesítése érdekében, talán túlzott szeretettel karol fel minden magyar feltalálót, minden filmmel kapcsolatos új magyar találmányt. Így került velük összeköttetésbe egy **Hruska** Rudolf nevű egyén, aki a szabadalmi hivatalnál filmfeliratoknak újfajta eljárással való előállítását jegyeztette be. **Hruska** okleveles vegyész-mérnöknek mutatkozott be és csak később derült ki, hogy ezt a címet jogtalanul viseli, mivel a bíróság, címbitorlásért már jogerősen el is ítélte.

A **Kovács és Faludi**-cég közel 20.000 pengőt fektetett be a „vegyésszmérnök” találmányába, amely elméletileg megfelelőnek mutatkozott, de a gyakorlatban már az első kísérletezések-nél kiderült, hogy rengeteg korrektúrára szorul. Ekkor került a szakmába és általában a film fogalmával először összeköttetésbe **Hruska** Rudolf. A **Kovács és Faludi** cég amikor látta, hogy egy teljes esztendei kísérletezés után a „vegyésszmérnök úr” gyakorlati eredményt felmutatni nem tud, meg-

ünva a sikertelenséget, de különösen a feltaláló összeférhetetlen természetét, a további pénzélést beszüntette és a feltalálónak ajtót mutatott. A rengeteg anyagi veszteségen kívül nem hagyott mást hátra **Hruska**, mint a tetemes ráfizetést, majd később a szabadalom-bitorlási, rágalmazási, csalási sikkasztási és egyéb büntetőfeljelentések halmazát, amelyek azonban kivétel nélkül vádmegszüntetésekkel vagy felmentésekkel végződtek.

Hruskának azonban újból felragyogott a szerencsecsillaga. Csakhamar akadtak jóhiszemű pénzemberek, akik bedőltek a „zseniális” feltalálónak. Az akkoriban teljesen haszontalan szabadalmat sikerült a spanyolok nyakába sózni, akik egész vagyont fizettek **Hruskának** licenc-előlegek címén, de a spanyol társaság, amely közel 50.000 pengős investícióval kezdte meg Barcelonában az eljárás kihasználását már az első próbagyártásnál rájött annak értéktelenségére. Közel másfél évi herce-hurca után, — mint a későbbiek-ből látni fogjuk, — sikerült a spanyol érdekeltségnek a munkát megkezdeni. **Hruska** pedig rohamos gyorsasággal költötte el a spanyoloktól szerzett pénzt, majd ismét találmányának hazai finanszírozására pénzmag után nézett. Ekkor került összeköttetésbe, közvetítők útján **László Sándor** kormányfőtanácsossal, akivel végül előnyös szerződést kötött. Megalakult a „**Dyatip**” néven ismert filmlaboratórium és óriási befektetéssel indult meg a munka. Csupán a gépek közel 40.000 pengőt emésztettek fel és itt mindjárt le kell szögezni, hogy azok nem **Hruska** konstrukciói, hanem **Borsos József** okl. gépésszmérnöké, melyek **Schilling Gyula** üzemében készültek.

Hruska útmutatásai alapján helyi-

séget bérelt a finanszírozó és László Sándor kormányfőtanácsos horribilis költséggel berendezett üzemet bocsájtott rendelkezésére. A „tapasztalt” feltaláló üvegtetejű műtermet béreltett, melynek fűtési költsége súlyos pénzekbe kerül.

De nem ez volt az első csalódása Lászlónak, hanem az, amikor a munkát a feltaláló megkezdte. A „Fox” és a „Warner” filmvállalat volt az első

FILMKOPIROZÁSI
ÉS
ELLENŐRZŐ K.F.T.
VII, ERZSÉBET-KÖRÚT 8.



TELEFON: 37-2-87.

Táviratcím: „Ifkó”

Kópiák szállítása az összes gyártási központokból.

megrendelő, amelyek két slágerfilmet adtak át feliratozásra. A zseniális Hruska bemutatkozott: rövid, pár órai „munka” után a vagyont jelentő két filmet tönkretette. Természetesen Lászlónak fizetni kellett. Kiderült, hogy a találmánnyal feliratokat készíteni egyelőre lehetetlen és amikor hetek próbálkozásai után László arra ébredt, hogy befektetett tőkéje veszélyben forog Székely Sándor az OMME szakértő-mérnökéhez fordult tanácsért. Székely irányítása mellett egy sereg mérnök és vegyész dolgozott heteken keresztül, hogy az eljárást használhatóvá tegyék. Ekkor már közel 100.000 pengőnek elvesztése for-

gott kockán. A szakemberek közreműködésének, de elsősorban a Dyatip vezetőségének érdeme, hogy sikerült a Hruska féle eljárást gyakorlatilag kihasználni és hasznosítani.

Hruska a nimbuszán ejtett csorbát nehéz lélekkel bár ideig-óráig tűrte, de végül is kimutatkozott összeférhetetlen alaptermészete, botrányt, botrányra halmozott, mire kitették szűrét az üzemből. Ezek voltak az előzmények.

Ekkor Hruska szélteben, hosszában híresztelni kezdte hogy a vállalat százezreket keres az ő találmányával és a rajta esett sérelem miatt a pörök lavináját zúdította mindenkire, akinek a legcsekélyebb köze is volt a Dyatip vállalathoz. Hruska annyira elragadtatta magát, hogy egy sereg büntető feljelentéssel foglalkoztatta a hatóságokat és még ma is lehetetlen címen — a valutacsalástól kezdve a hűtlen kezelésig — büntető feljelentések tömegét gyártja. Legutóbb már a sajtóval kísérletezik és azokat is megtéveszti, akik önzetlenül álltak melléje. Ezzel szemben tény az, hogy a Dyatip még a befektetett tőkéjét sem kereste meg, aminek kizárólag Hruska az oka, aki kerékkötője a rentábilis munkának, mivel különböző módokon lehetlenné teszi a szabadságot külföldi értékesítését. Természetesen ezzel is borsot akar törni a Dyatip orra alá.

A napilap a valóságtól teljesen eltérő módon úgy állítja be kegyeltjét, mint a kiszipolyozott és kiuzsorázott zseniális feltaláló tipusát, aki csak morzsákat lát és a legnagyobb nyomorban szinylődik. Mi ebben az igazság?

A Dyatip helyreigazító cikkel felelt a rágalmakra, aminek a lap nem adott helyet, pedig László Sándor már az első cikk megjelenése után azonnal felajánlotta a cikkírónak a vállalat könyveinek megvizsgálását és a helyreigazító nyilatkozat átadása alkalmával meg is állapodtak a cikk szerzőjé-

vel, hogy másnap reggel „kiszáll a helyszínre” és eredeti okmányok, valamint a könyvek átvizsgálása után fog határozni, hogy leközli-e, vagy sem. A cikkíró ígéretét nem tartotta be s nem jelent meg a Dyatip irodájában, hogy meggyőződést szerezzen állításai valódiságáról, pedig a vállalat „vizsgálóbírói” hatáskört biztosított Radnay Alajos dr.-nak, a cikk írójának.

Mit tehetett tehát ebben a helyzetben a két súlyosan vádolt cég? Azonnal feljelentést tett az újságvállalat ellen és a bíróságtól kér jogsegélyt, hogy egyrészt a helyreigazító nyilatkozat közöltessék, másrészt rágalmazás és hitelrontás miatt az eljárás meginduljon.

Most pedig álljanak itt a tények: Hruska 4022 P-öt vett fel készpénzben hitelezőire engedményezett és azok részére kifizetett 21.769 pengőt, külföldre eladott szabadalmak és gépek után részesedésként felvett 16.768 pengőt, az árverés alatt álló szabadalmáért a Dyatip kifizetett 19.550 pengőt és ha hozzávesszük a spanyoloktól egyenlőre ajándékba kapott közel 20.000 pengőt, akkor tisztán áll előttünk a kép, hogy egy „kiuzsorázott, éhező feltalálóval” állunk-e szemben, vagy pedig egy miniszteri fizetésnél is jóval magasabban dotált boldog kalandóval. Az viszont más lapra tartozik hogy az addig rojtos nadrágban járó kis hivatalnok, aki előzően egy iparvállalatnál dolgozott, de távozásakor végkielégítést nem kapott, hogyan fektethette be nem létező tőkét szabadalmának kidolgozásába, mint ahogy ezt a napilap félrevezetett cikkírója állítja? Tény az is, hogy amint pénzt érzett zsebében, elköltözött családjától szállodába költözött, költekezett és csakhamar sikerült a pénz nyakára hágni.

A szabadalmi hivatal határozata értelmében Hruskát megilleti ugyan az alapszabadalom birtoklása, de még a

A FORUM
nagy vigjátéksikere:

Knock-Out kisasszony

Karl Lamac
rendezése - Főszereplők:

ANNY ONDRA

a legbájosabb filmcsillag

Max Schmeling

az ökölvívás világbajnoka

és a kócos, szeplős kölyök

Hans Richter

A groteszk humor
és az izgalom filmje

STYLUS

FILMIPARI R.-T.

VII., Erzsébet-körút 8.

Telefon: 44-2-59

szabadalom bejegyzését megelőző időpontban ugyanezen elvek alapján Barbileanu román feltaláló hasonló eljárást szabadalmaztatott, amelyet a Kovács és Faludi cég szerzett meg magyarországi kihasználás céljából. Emiatt szabadalmi bitorlási perek vannak folyamatban, mely lehet, hogy véget vehet Hruska pütkösdi királyságának.

Ezekután tehát nagy kérdés, hogy Hruskát egyáltalában megilleti-e a feltaláló dicsősége, ha az önmaga által adományozott „zseni” címet meg is hagyjuk neki.

Hruska Rudolf állítólagos sérelmeit fajvédelmi térre is igyekszik átjárszani és a „fajmagyar” feltaláló szomorú sorsát esetelteti sajtójában, a kizsákmányoló „idegen” tőkessel szemben. Ne-

künk ugyan nincs tudomásunk arról, hogy Árpád apánkkal Hruska nevű vitézek is jöttek volna be a Vereckei szoroson. Az ellenben tagadhatatlan tény, hogy a Kovács és Faludi cég 56 keresztény alkalmazottat foglalkoztat üzemében, míg a Dyatip alkalmazottja között — horribili dictu — egy zsidó is van!

Nagy baj lehet a zseniális feltaláló kétája körül, ha ilyen jelszavakkal próbálkozik — sok sikertelen kísérlet után — pénzt kicsiholni. Nem a sajtó félrevezetésével kell Hruska Rudolfinak handabandázni, hanem tényekkel és okiratokkal álljon a bíróság elé, amit ellenfelei megtesznek és nyugodtan várják annak eldöntését a bíróságoktól; mi is az igazság a Hruska ügyben?!

K. M.

Metallikus filmszalag celluloid helyett

Artur Zaugg a Paramount filmgyár technikusa érdekes bejelentést tett az amerikai szabadalmi bíróságnál. Az eddig használatos gyúlékony celluloid helyébe egy tökéletesen átlátszó fémanyagot konstruált, amely azt 100%-osan helyettesíti. A fém természetesen éghetetlen. Már Németországban is kipróbálták az új találmányt, amely a szakértők megállapítása szerint forradalmasítani fogja a filmipart.

Páris szenzációja: a Gorochoy utószinkron

A francia filmszakmában óriási fel-tűnést keltett Gorochoy orosz feltaláló bemutatkozása, aki az eddig ismeretes rendszerektől eltérő utószinkron eljárással biztató lehetőségeket ígér ezzel a még tökéletesen meg nem oldott problémával kapcsolatosan. A bemutatót fényes siker koronázta Gorochoy eljárásának legkiemelkedőbb előnye, hogy még a legkomplicáltabb filmek legnehezebb nyelvezetű szinkronjait is 48 órán belül elkészíti.

Elfelejtett emberek

Londonból írják: A londoni filmszínházakban február eleje óta példátlan érdeklődés mellett fut egy háborús film, „Elfelejtett emberek” (Forgotten Men) címmel, amely összefüggő cselekmény nélküli képsorozatokban, abszolút objektivitásban mutatja be a világháború egyes megrázó epizódjait.

A film felépítése újszerűen érde-

kes: egy angol történetíró párbeszédet folytat egyes frontarcosokkal, akik a feltett kérdésekre harctéri élményeik elmesélésével válaszolnak. Ezek a válaszok a tulajdonképeni filmfelvételek, amelyek eredeti háborús készítmények.

A film az ismeretlen katona hősiességének éposza, amelyet a szimbolikus cím: *Elfelejtett emberek* is kifejezésre juttat.

Érdekes filmbemutatók

Cinema: Ez a villa eladó!

Ezzel a sikeres groteszkjével került kapcsolatba a Cinema legelőször a magyar filmmel és az a szerencsés antré a továbbiakra nézve feltétlenül biztosítani fogja a gyártási hajlandóságot.

Vadnai László és Ciffra Géza írták a forgatókönyvet, annyi kacagtató bemondással fűszerezve a mulatságosan gördülő mesét, hogy az a nevetőizmok teherbíróképességét alaposan igénybe veszi. A gyorspergésű cselekmény jellemzője ennek a burleszk határán mozgó filmvígjátéknak, amelynek hatása a legtöbb jelenetnél kirobbanó kacagóorkánban nyilvánult meg.

A társszerző Ciffra Géza jól és hatásosan rendezte meg a filmet, nehéz munka volt túlzásba nem esnie. Eiben István felvételei tiszták, Lohr Ferenc hangvisszaadása nagyon jó.

A film szerepeit játszó művészek kivétel nélkül értékeset produkáltak. Meglepetés volt Verebes Ernő a bonviván szerepében; ez a szerepkör való ennek a kedvesen szimpatikus színésznek. Csikós Rózsi és Somló István első filmszerepeikben debutáltak, mindkettő nyeresége a magyar hangosfilmművészetnek. A komikus trió: Kabos, Gózon és Pethes a legjavát produkálták tudásuknak; minden mozdulatuk hálás visszhangra talált a nézőkben. Turay Ida, Berky Lili és Keleti László kisebb szerepeikben illeszkedtek a parádés együtteshez.

A film zeneszámait Gyöngy Pál szerezte, nagyon kedves, fülbemászó muzsika.

Várakozáson felüli sikert jelent a Cinemának ez az aránylag rövid idő alatt elkészült filmje, amelynek üzleti eredményeire igen szilárdak vagyunk.

(s. i.)

Stylus :

Knock-out kisasszony

Anny Ondra szökesége, aranyos fürgesége dominálja az egész filmet, amelynek kacagtató helyzetkomikuma állandó derüs hangulatot áraszt. Nem is akar mást, mint mulattatni — és ezt a célt el is éri. Max Schmeling Németország box-exvilágbajnoka, partnere ebben a derüs történetben, férfis, szimpatikus. Karl Lamac a rendező becsületes munkát végzett. A felvételek szépek, Tibor János feliratai jók.

Fox: Londoni rejtély

Warner Oland kínai detektívje bogozza ki egy kegyetlen gyilkosság kusza szárait és ezzel a bravurjával megment egy ártatlan fiatalembert a kivégzéstől. Ez a mese tulajdonképeni magva. Főúri miliőben pereg a gyorstempójú cselekmény, amely nem borzalmak sorozatával, hanem matematikai pontossággal halad a logikán alapuló megoldás felé. Warner Oland a kínai detektív: Charlie Chan már ismert figurájával hatásos alakítást produkál.

Phöbus: Moszkvai éjszakák

A franciák „Csortosa”, Harry Baur, Granovszky rendezése, Pierre Benoit írói zsenije találkoznak össze a *Moszkvai éjszakák-ban*. A nagy világégés orosz hinterlandját egy reménytelennek látszó hepienddel hozza ki a szövegekönyv és sokszoros alkalmat nyújt a rendezőnek, hogy egy előttünk kevésbé ismert terrénumon mutassa verista meglátásait. Granovszky mesterrendezése élményszerűen lenyűgöző, lágy és sötét tónusok szeszélyes vállalkozása, képszerű beállításai olyanok, amilyenek az orosz írók munkáit forgatva fantáziánk az orosz tájakat, az orosz gazdagok és szegények életét elképzelte.

És kapunk ebben a filmben egy színész: Harry Baur-t, kinek játéka egyénisége adja meg a történések igazi karakterét. Néhány olyan jelenete van, amely felejthetetlen élményként maradt meg bennünk, *Annabella*, *Spinelly* és *Richard Willm* a többi vezetős szerepekben igazi életet produkálnak. A *Moszkvai éjszakák* számottevő komoly sikert jelent. (s.)

Bolváry filmek a „Pátriá“-nál

Amlnt értesülünk Bolváry filmjeinek magyarországi forgalombahozatali jogát a jövő szezóra a *Pátria* filmvállalat vásárolta meg. Ujból három filmről van szó, amelyeknek licenciája állítólag még többbe került, mint az ezévi Bolváry filmeké.

Paramount: A hindu lándzsás

Az amerikai filmgyártó cégek áldozatkész gavallériájának bizonyosága ez a film, amelyet a Royal Apollo premierközönsége (megelőzőleg a szakmai bemutatón megjelentek is) a legnagyobb fokú elragadtatás megnyilvánulásával avatott azzá a sikerre, amelynek a *Hindu lándzsás* külföldi bemutatóit is kísérték.

Meseszövése messze elkanyarodik a filmszűzsék formai kötöttségeitől; nem dominans fontosságú történéseinek felépítésénél a nő és a férfi szerelmi kapcsolata, *hasafiasság*, *kötelességtudás*, *kifinomult bajtársi érzések* aláfestése adja meg tulajdonképeni jellegzetességét. Henry Hathaway rendező két esztendeig tartó munkájának értékes produktuma a *Hindu lándzsás*, amelynek tökéletes verizmusa, keresetlen egyszerűségei, hatalmas tömegjelenetei megérdemelten juttatják számára az elismerés koszorúját.

Két tökéletes színész Garry Cooper és Frauchot Tone játéka a gerince ennek a lovasbravurokban, harci jelenetekben, színes, exotikus felvonulásokban is gazdag filmnek; melléjük szegődik Richard Cromwell fiatalásával és Kathleen Burke hideg szépségével.

A moziközönség minden rétegét érdekelní fogja a *Hindu lándzsás*.

Kovács és Társa megvásárolta a „Nyomorultak“-at

Victor Hugó grandiózus regényének francianyelvű hangos filmváltozatát, amely tavaly készült el, a Kovács és Tsa cég vásárolta meg. A film főszerepét Harry Baur játéza. Két részben fog megjelenni a franciaországi három részes bemutatóval szemben.

Metro : Színes fátyol

Minden tekintetben komoly művészi érték ez a film; a szövegíró: Somerset *Maugham*, a rendező *Richard Boleslavszky* s a szereplők élén: *Greta Garbo* a legnagyobb szerűbbet nyújtják, amelyet a filmben a filmmel alkotni lehet.

Nem a szenvedő, direkt a szerencsétlenségre predesztinált *Garbót* kapjuk *A színes fátyol* hősnőjében, hanem egy a valódi érzések, indulatok nyügében vergődő lelket — a bűnbeesés, bűnhődés s a felszabadulás sokszínű skáláján át a sejtések hepiendjéig.

Hogy a film irodalmi értékein kívül a szem is megkapja

a magáét, az a filmgyártó cég: a *Metro Goldwin Mayer* s a rendező: *Richard Boleslavsky* érdeme. *Kina* sejtelmességének ezernyi színe, pompája vonul fel a nap és hold szerelmének ünnepein, másoldalról a járvány pusztító erejének epizódjai borzongatnak meg. — A férfiszereplői a filmnek: *Herbert Marshall*, *George Brent* és *Warner Oland* kvalitásosak, a legnagyobb dícséret, amit mondhatunk róluk: méltó partnerei *Greta Garbónak*.

A színes fátyol bemutatóján meleg fogadtatásban részesült és mi igen jelentős üzleti eredményeket jósolhatunk neki.

(s. i.)

Phöbus: Magas iskola

Az osztrák filmgyártás legsikerültebb alkotása amely *Rudolf Forster* főszereplésén kívül egy kvalitásos rendező: *Erich Engel* ízléses munkáját, izgalmassága dacára valószínű mese kapcsán hozza a vászonra. A háboruban kezdődik és ma fejeződik be a rejtélyes *Cavelli* története, amely a grófi palotától a varieté színpadáig görget egy emberéletet, amely a sokszor aláhuzott ellentét dacára elképzelhető, valószínű.

Rudolf Forster markáns egyénisége, korrekt férfiassága a szólam ebben a filmben, a többi főszereplők: *Angela Salokker* és a humort képviselő *Hans Moser* harmonikus kísérettel csatlakoznak mellé. — Mindig őt látjuk vásznon, katonásan határozott, rövic és halk mondatait halljuk és — nem tudunk eléggé betelni vele. A produkció áldozatkészsége, amellyel a filmet kiállította annak üzleti sikerében büszsán meg fogja találni számítását.

Martonffy Emil, rendezzi a „Hermes” idei magyar filmjét is, amelynek luxus milióban játszódó, nagyfeszültségű drámai szűzségét ugyancsak ő írta. A film három verzióban készül: angol, német és magyar nyelven. Főszerepeit *Rajnai, Jávor, Páger, Erdélyi Mici* és

Maklári Zoltán játsszák, akinek ez lesz az első parádés filmszerepe. A női vezetőszerep eljátszására még csak most folynak a tárgyalások egyik igen kiváló művésznőnkkel. A film külső felvételeit májusban kezdik meg, míg a műtermi felvételekre júniusban kerül a sor.

Tanácsadóhivatal filmrendezők és producere- cerek számára

Egyes történelmi filmek kinos feltűnést keltenek azzal, hogy beálításuk, díszleteik korszerűtlenek a rendező nem ismeri eléggé a kor művészi irányát, társadalmi viszonyait és igen könnyen nevetségessé teheti a drága pénzen készült filmet a dekorációk tökéletlen és a filmbe nem illő kiállításával.

Ezeknek a bizonyos mértékig felületességen alapuló hibáknak kiküszöbölése céljából Angliában külön hivatal állítanak fel, amely felülbírálja, hogy a történelmi filmek rendezőinek és producereinek meg van-e a szükséges tudásuk ahhoz, hogy a filmet korszerűen készíthessék el. — Ha nem rendelkeznek kellő történelmi tudással, úgy a hivatal útján szakszerű felvilágosításokat útbaigazításokat kapnak a szükséges részletkérdésre vonatkozóan.

A cár adjutánsa

Április elején kezdi forgatni az *Itala-Otzu* filmtársaság „A cár adjutánsa” című filmjét, amely Gusztáv Fröhlich utolsó filmszerepe, amelyet szerződése alapján a társaság kötelekésben forgatnak. A mese, *Savage Richard* „Hivatalos feleség” című regényének megfilmesítése, amelynek néma verziójában *Mosjukin* játszotta a főszerepet. A női főszereplő *Brigitte Helm*, a rendező *Karl Hartl*.

Hangosfilm, mint házasságközvetítő

New-Yorkból írják: Nemrégiben nyílt meg a világ legmodernebb házasságközvetítő-szalónja, amely korszerű újításként a házasságkötés korszerű műszaki segédeszközéül a *hangosfilmet* vezette be.

Minden ügyfélről — mielőtt még az iroda főnökével tárgyal — észrevétlenül hangosfilmet készítenek, amely filmszalag azután bekerül az intézet „*irattárába*” s ha *másnemű* érdeklődő jelentkezik levetítik előtte a hangosfilmet az iroda pazarul berendezett bemutató termében.

Ezt a modern intézményt már működésének első napján valósággal megrohamozták az érdeklődők és valószínű, hogy a *hangosfilmes házasságközvetítést* kénytelen lesz rövidesen a többi new-yorki házasságközvetítő iroda is bevezetni.

A British Gaumont film- színházakat vásárol

A *British Gaumont* terjeszkedési politikájának látható eredménye, hogy Angliában és Londonban kb. *négyszáz* nagy filmszínházat von érdekkörébe. Másfélmillió fontsterlinget szán a vonatkozó objektumok megszerzésére. A *Kilburn High Road*-on egy 4000 férőhellyel rendelkező filmpalota építkezését kezdik meg még ebben a hónapban, amelynek előrelátható költségei 350 ezer fontot fognak kitenni.

Felelős kiadó: Antal József.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: III. Zsigmond u. 38-40. Tel: 51-7-38

Wieni szerkesztőség: I. Wipplingerstrasse 20.

Áradozva ír a sajtó a
HINDU LÁNDZSÁS-ról
ilyen siker még nem volt!

Egyed Zoltán: aki ezt a filmet még nem nézi,
A Reggel bünt követ el önmaga ellen.

Nádas Sándor: aki a „Hindulándzsás“-t rendezte,
Pesti Futár az a legnagyobb művész.

Fazekas Imre: . . . a film végső akkordja után
Pesti Napló hangos taps zúgott fel a nézőtéren.

Stób Zoltán: A „Hindu lándzsás“-ról beszél
Hétfői Napló ma egész Budapest.

UJ MAGYARSÁG H. Hathaway a rendező,
csodálatos munkát végzett.

Függetlenség Tapsra ragadtatóan nagy-
méretű, pazar.

Ujság A „Hindu lándzsás“ ritka sikert
aratott.

Pesti Hirlap Végre egyszer ismét igazi, hami-
sítatlan mozit kapunk a mozitól.



PARAMOUNT
FILMFORGALMI R. T. BUDAPEST
VIII., RÁKÓCZI-ÚT 59. — TELEFON: 34-4-37, 40 5 25.

Egy évszázad szerelmi regénye

MEGMOZDUL

A VILÁG

Az idei évad egyik legnagyobb filmszenzációja!

Rendezte:

JOHN FORD

Főszereplők:

Madeleine Caroll
Franchot Tone
Raul Roulien

FÓRUM

